

L'Esquella de la Torratxa

Any XLIII : Número 2204

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 3 de juny de 1921

QUI... COMPRA MADUIXES?

—Baixeu!... Baixeu!... que anys endarrera anaven a quaranta!...

SARNA
 OURA RÁPIDA
Sarnicida Paradell
 Franco 4 pesetas
 Assalt, 28, farmacia - Barcelona

PARA ENFERMEDADES DEL
ESTÓMAGO e INTESTINOS
GASTROL
MIRET
 PROBARLO ES CURARSE
 MARCEL MIRET - Farmacéutico
 Diputación, 205 - BARCELONA

DE VENTA
 EN TODAS PAP

GRANS MAGATZEMS
DAMIANANS

GRANDIOSA EXPOSICIÓ I VENDA DELS ULTIMS MODELS de
BARRETS DE PALLA
 DES DE UNA PESSETA

ARTICLES PER A PRIMERA COMUNIÓ

OBJECTES PER A REGAL: Màrbres i bron-
 zos artístics, Plateria, Joieria, Relotgeria, Per-
 fumeria, Bisuteria, Aparells parlants, Làn-
 papes, Gábies de metall, Paraigües, Bastons,
 Banos, Guants, Articles per a viatge i sport,
 Articles per a escriptori, Sabates, Juguets,
 Camiseria, Mobles, Ferreteria, Maquinaria, etc.

SASTRERÍA
 Ultimes novetats per a la pròxima temporada
 Especialitat en la mida — Confeccions per a senyora

SECCIÓ ESPECIAL de diferents articles
 al preu únic de **3⁹⁵** pessetes

SARNA
 (RONYA)
ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura SENSE BANY
 Les seves imitacions són cares,
 perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i
 Parlament, 17 **BARCELONA**

BAZAR
 — DE LA —
UNION

Ulls per a escriptori
 Tintes bones calltats

Carrer Unió, 3
BARCELONA

¿Vol sapiguer quina és la làmpara
 de mà que li convé?
 No ha de fer sinó preguntar a un
 bon establiment de electricitat per la
 que més es ven, i escullirà tot seguit
 una «LOT».

Bloks Notes **Bazar de la Unió**
 a DEU CENTIMS Unió, 3. - BARCELONA

EDEN CONCERT COMTE DEL ASSALT, 12
 MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2, tarda i a les 9 1/2 nit
 TOTS ELS DIES GRAN ÉXIT DE **NITA-JO**

EL SOMNI D'UNA NIT DE JUNY

teixos motius, fan d'allò més patxoca; a les «Galeries Layetanes», En Josep Clarà, deixa triturat an En Gargallo i el seu sèquit d'aduladors amb el colossal nú de dona tallat en marbre i nomenat *Crepuscle* que hi exposa, plentòric de formes i d'art, al qual acompanyen altres esculturetes en bronze, dignes filles del seu pare. També a les mateixes «Galeries» hi ha portat un tal Drudis un grapat d'olis i d'aquarel·les que ens el presenten com un pintor de pervindre, sobre tot, si no renyeix amb aquella *Nota de Cantàbria*, tan maqueta i entenimentada que presideix la seva exposició; a les «Galeries Dalmau»...

Alto les seques! S'ha acabat el paper; i l'*Inventari* per avui.—C. ARBÓ

Aquest número ha passat per la censura

SEMBLANCES

Guaiteu-lo com predica allà a la plaça; al seu voltant hi ha un públic molt atent. Es l'arrenca-caixals. Vèn per' la passa un cèlebre específic: un unguent.

Així's guanya el jornal. De que res cura fa dies que n'està prou convençut. Enganyar a la gent tan sols procura, rient-se'n de si té o no té salut.

També hi ha molts polítics avui dia, que, al dir d'ells, curen tota malaltia, que han d'acabar d'Espanya amb tots els mals.

Són els que sols viatgen en primera i es riuen dels que van al seu darrera. Són els que en solem di «arrenca-caixals».

F. PALAU CASELLAS

ESQUELLOTS

Ja ho va dir no sé qui: «Esto matarà aquello».

Això ha passat amb els paperets i amb la ginesta de les processons.

I així com els autos van fent desaparèixer les tartanes, els confetti o paperets van arreconant l'olorosa flor de ginesta, en el curs de les processons.

Les senyores diu que se'n alegren, perquè la ginesta els hi tacava els vestits clars.

Però, En Maragall, si fos viu en tindria un gran sentiment.

Que era tintorer?—preguntarà algun analfabet malpensat. No senyors: era poeta.

Abans, això de la Processó del Corpus no passava d'ésser una expansió de caràcter religiós.

Passaven els Gegants, la canalla aplaudia; les trapes, i el contribuïent somreia. Passava el Ciri Pasqual, les vidues abaixaven als ulls, i passava la Custodia i tothom se agenollava silenciosament.

Però sembla que els temps han fet canviar totalment les costums. I ara les processons resulten desfogaments de tota mena de idees.

Imaginín-se que aquest any, segons referències de la premsa, fins fou ovacionat el nostre Municipi.

—Visca l'Ajuntament!—diu que cridaven els barcelonins congregats a la plassa de Sant Jaume.

Es que el poble creu que l'Ajuntament ho fa bé?

No. Es que veu que els altres encara ho fan pitjor.

L'Ajuntament ha fet present de una gran obra d'art a l'eminent Sarah Bernhardt.

Si és l'art susdit tan exquisit com el del seu net famós... s'han ben lluit els regidôs!

Se'ns diu que per una alta autoritat s'han tramès ordres prohibitives contra tota mena de composicions musicals que es distingeixin per un marcat exaltament patriòtic.

Ara va bé!

Gràcies a Déu que no sentirem més aquell poca-solta Xina-Xina!

Llegim en una nota informativa de les festes de nostra «alta sociedad»:

Este año han sido muchas las casas aristocráticas que han recibido...

Un hom pensa: Maul... *Han recibido?*... Es que, per etzar, tindrien els diners al Banc de Barcelona?

Notes de casa:

De l'acreditada Perfumeria J. Coll, (Lauria, 48) havem rebut unes mostres de ventalls anunciadors molt castiços.

Per a passar, doncs, frescament aquest estiu, només ens mancarà el «negrito».

—També rebérem del President de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament, una invitació per a l'acte del repartiment de les Biblioteques Escolars a les Escoles Públiques. Tantes mercès.

Nostre pa de cada dia:

«Una cartera con diez mil pesetas le fué robada, en un tranvia, a don Angel...»

El tonto no debia sapiguer que a Barcelona els *diables* tenen molt poder.

Simpaties femenines.

Diàleg entre una senyora casada i la seva amiga íntima: —Ho creus, tu, que el meu espòs m'estimarà quan sigui vella?

—Oh!... Això rai, no trigaràs a sapiguer-ho.

Aquest número ha passat per la censura

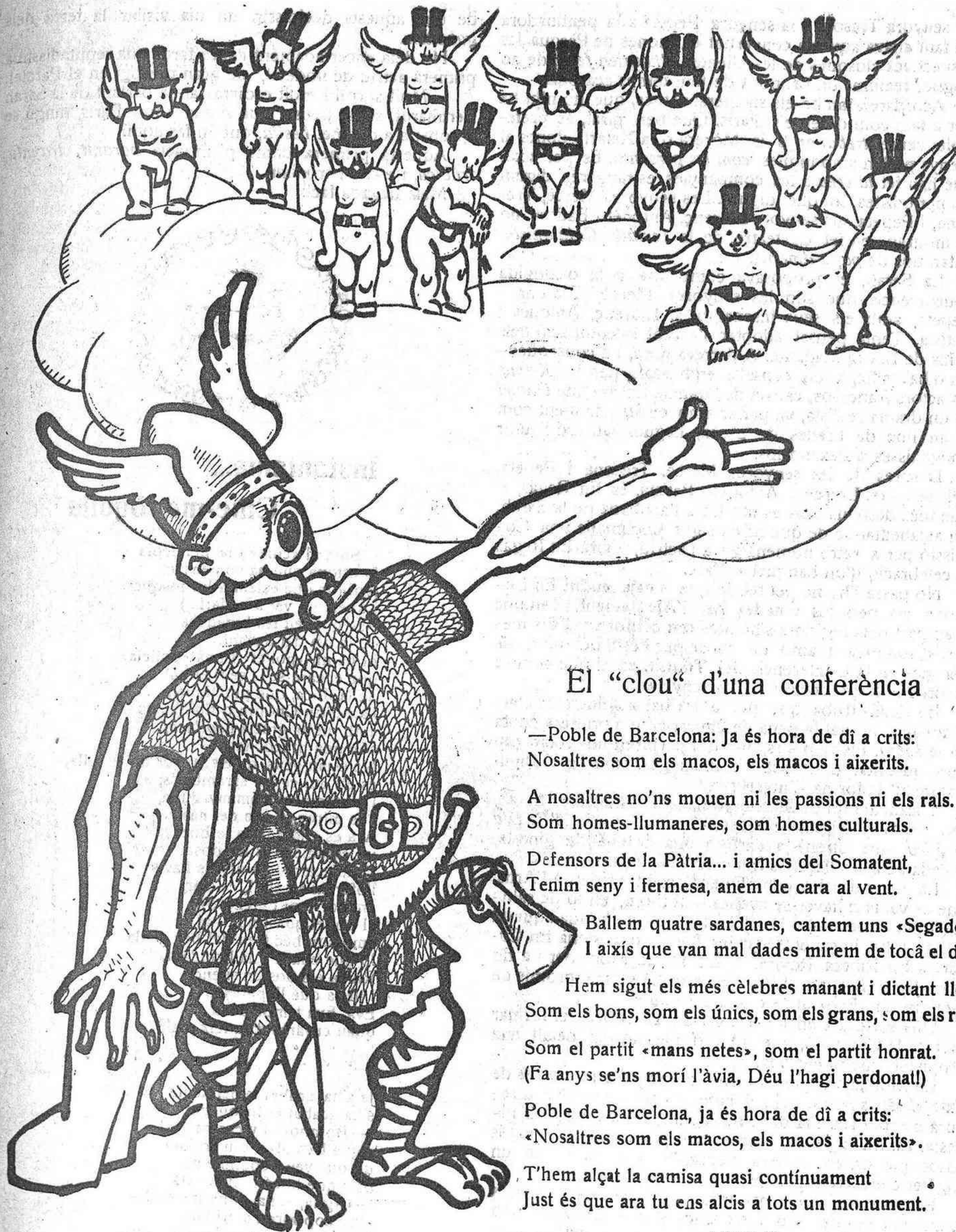

Pascual Torras: No'ns en podem fer ressò —Joan Pascual: La del «cine» és gracioseta; l'altra, la dels clavells, molt defectuosa de forma.—E. G.: Entra en cartera esperant una ocasió propícia. El solt valdrà més fer-lo a la vista dels programes.—Tatis: Aniran a *La Campana*.—F. P. C.: El sonet *Semblances* estaria bé, si l'accentuació d'alguns versos estés conforme. Anirà; però ens havem permès retocar-lo.—Marius M.: El seu dibuix és d'un estil massa primitiu. Ademés, el xisto no passaria.—J. M. F.: Defectes de accentuació, assonàncies, ripis... No farem pas res.—A. Montfort B.: Se'n va?... Bon viatge!... I escrigui sovint, però no versos enfàtics, inflats, com aquests que'ns envia. J. P. C.: Rebut, i gràcies.—M. G. Mir: Entra en cartera,... i Déu sap quan ne sortirà!

NEURASTENIA, IMPOTENCIA, DEBILIDAD SEXUAL
CINCO PÉSETAS FRASCO LAS CURA RADICALMENTE LA

AFRODISITA GILKERS

Pídase en Farmacias y Droguerías

El "clou" d'una conferència

—Poble de Barcelona: Ja és hora de di a crits:
Nosaltres som els macos, els macos i aixerits.

A nosaltres no'ns mouen ni les passions ni els rals.
Som homes-llumaneres, som homes culturals.

Defensors de la Pàtria... i amics del Somatent,
Tenim seny i fermesa, anem de cara al vent.

Ballem quatre sardanes, cantem uns «Segadòs»
I aixís que van mal dades mirem de tocà el dos.

Hem sigut els més cèlebres manant i dictant lleis.
Som els bons, som els únics, som els grans, som els reis.

Som el partit «mans netes», som el partit honrat.
(Fa anys se'ns morí l'àvia, Déu l'hagi perdonat!)

Poble de Barcelona, ja és hora de di a crits:
«Nosaltres som els macos, els macos i aixerits».

T'hem alçat la camisa quasi continuament
Just és que ara tu ens alcis a tots un monument.

AMEN

MAYMÉS-PARSIFAL

la senyora Tresona i la senyora Pepeta a la pentinadora en tant anava aquesta convertint en mones de Pàsqua les respectives closques de les clientes, *s'haurien ferit*, de no poguer realitzar un propòsit de tant temps acaronat.

Acordaren també els sis personatges, que no n'hi ha per a tant com diuen els diaris. Que ben mirat, és preferible veure *treballar* a la Morera o la Xatart, doncs al menys parlen ambdugues *com les persones*. Es per això, que han fet *la creu* a les companyies estrangeres, diguin els periodistes lo que diguin. Les senyores Mercè, Tresona, i Pepeta, els senyors Llorenç, Antonet i Batista, no es mouran, en fet de teatre, de la *Tertúlia Catalanista*. Estan tips de *papa-dínerus*.

La Sarah, es proposava complaure a la distingida concurrència que són les senyores Mercè, Tresona i Pepeta, amb els seus inseparables, Llorenç, Antonet i Batista. Tenia pensat adoptar l'accent i l'entonació dels veïns de Bourg Madame. A darrera hora, i a conseqüència d'haver llegit els consells endressats per En Xenius als actors francesos, canvià de tarannà. Encara que *Daniel* és un drama realista, va parlar amb èmfasi, talment com si en lloc de tirades de prosa, hagués fabricat l'autor llonganisses d'alexandrins.

Després de les senyores Mercè, Tresona i Pepeta, dels senyors, Llorenç, Antonet i Batista, és En Regàs, el que més desil·lusionat es mostrà a l'arribada de la Sarah. En assabentar-se de que havia sigut nomenada una Comissió per a retre homenatge a l'actriu, ovirà En Regàs la celebració d'un banquet al Parc.

No passa l'home pel fet de que s'haja endut En Llimona les pessetes votades per l'Ajuntament. Tampoc gran part dels regidors s'hi mostren conformes. Els més d'ells, somniaven amb un sopar per l'estil del ofert als delegats en la Conferència del Trànsit, en el que com es recordarà, hi portaven i tot les senyores.

En Regàs troba que per a arribar a solucions semblants, no val la pena de figurar com a primera cuota en la *Lliga*. Els regidors, juren i perjuren no votar cap més quantitat destinada a homenatges, com no es digui clarament la forma d'invertir-la.

Tocant al capítol dels obsequis fets a Madame Sarah, cap de tant original i encertat com el sortit d'*El Dia Gráfico*, que ofrenà a l'artista una cistella de ginesta, ornada amb les llaçades francesa i catalana.

La pensada del compliment susdit, es deu a l'Artís, que es vanta d'haver-se avençat a tothom, en lo de saludar i donar benvinguda a l'actriu, tantost entrada aquesta a Barcelona. Per a entregar les flors, comissionà En Cullarà a En Ribera Rovira, a En Didac Montaner i a En Marc Jesus Bertran. L'Aguilar acceptà el compromís de escriure un «Eco» alussiu a la cerimònia.

Una sortosa coincidència privà a En Ribera el formar part de la Comissió, que adquirí per aquest detall, una propietat, que ni cercada.

En Montaner, que ha tornat d'un viatge per terres de Extremadura colrat pel sol com un ardit segador, assegurà a Sarah Bernhardt haver collit personalment la ginesta. En Marc Jesús, amb el seu posat seràfic, amb els rissos que ornem la seva clepsa, es feu passar per un angelet concurrent a la processó.

Prou *rasca*, i prou parlar de la Sarah Bernhardt, a la que per raó del seu estat físic, s'imposa tractar amb gran mirament, i a la que, amb els nostres *bombos*, acabariem per fer un cartell, que regategem als artistes de casa; que per descomptat, no concedirien els periodistes de l'altra part del Pirineu a cap dels nostres còmics, cas

de que aquests decidissin un dia visitar la terra dels *gabatxos*.

Ho deia encertadament l'altra tarda una reputadíssima primera actriu de vodevil, de gran prestigi en el Paral·lel:

—Molt soroll i molt escarrassar-se parlant de la Sarah Bernhardt, sense pensar que si anava jo a París, ningú se apropiaria a dir-me: *bèstia*, què hi fas aquí?

Aquesta primera dama pronuncia *boranit*, *trayatu*, *fràbica*, i *elixis* per elixir.

Mala negada facil

Instantània...

Cine-ma-tòquila

Som al «cine» i la pel·lícula fa estona que ha comensat; (vol dir que estem a les fosques i que... no val a badar!...)

Asseguts en les butaques de la fila del davant hi ha un «pollet» i una «polleta» que encara se'ls sent el baf de la lloca, que practiquen l'art d'En Chopin o En Malats amb molta gràcia i *soltura*; són una precocitat.

No estan gens quiets, quan no és ella, és ell qui cerca arrambar's; i mutuament s'amanyaguen, i es miren el cap del nas.

Ara és ella qui en la boca un caramèl s'hi ha posat i subjectant-lo amb els llavis l'ofereix an ell. I, és clar, «ni corto ni perezoso» el pollet quasi non-nat amb son bec treu del bec d'ella lo que ella li està brindant. Riuen els dos en silenci i llepa que lleparàs!...

Eva, Eva temptadora quan curaràs d'aqueix mal?

.....

Ja s'ha acabat la pel·lícula s'ha acabat la fosquedat.

—«Bombones y caramelos! Agua fresca!»—diu cridant un que ven llepolimenta pels que hi són aficionats.

—«Agua, agua, agua fresca!»—altre cop torna a cridar; i jo em pregunto: aigua fresca?...
...Això aquests d'aquí al davant!...

JOAN PASCUAL

GLOSSARI

LES FORCES VIVES

En tots els cassinos dels pobles hi ha una taula amb un gran sofà, on a les tres de la tarda s'hi van asseient, primer un senyor, després un altre i un altre, fins a una dotzena, i arrengrats sense dir-se res, com una junta de muts, scuen allí fins a fer-se vespre.

El foraster fa una pregunta:

—Escoltin: qui són aquells senyors?

—Són les «forces vives» del poble—li contesten.—

Aquell senyor gros és un gran propietari; l'encara més gros és encara més propietari; el del bigoli és un ex fabricant; els del costat del fabricant són els primers contribuents, i tots plegats són lo que'n diem les «forces vives» del poble.

—I per què els hi diuen «forces vives»?

—Perquè ho són.

—Però si no fan res...

—Però poden destorbar de que's faci. Ells no par'en; ells quasi no's belluguen; ells no juguen ni a la bescambri-

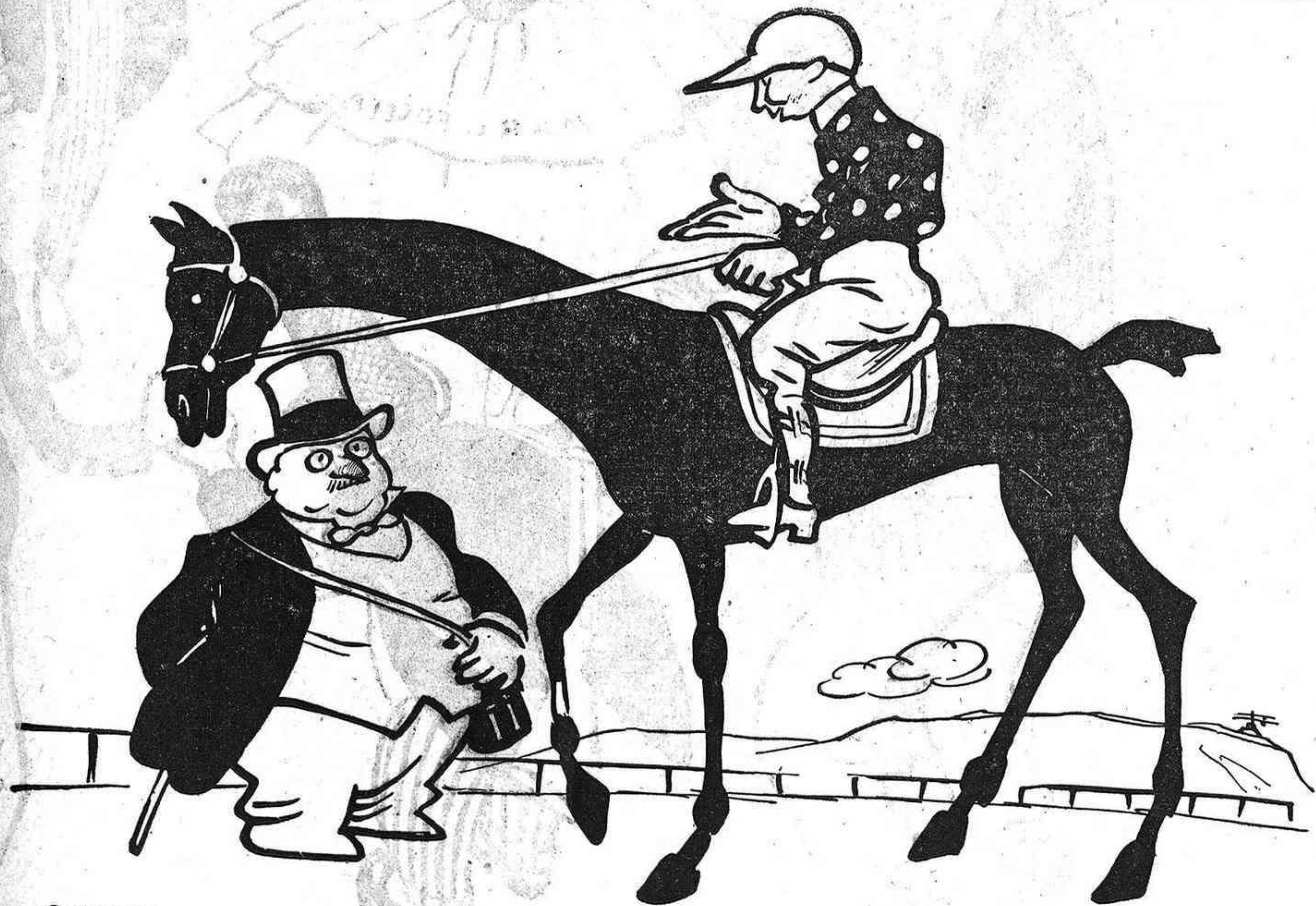
lla per no haver de rumiar la carta; ells seuen més de les dotze hores, en passegen dugues i en dormen vuit; ells vaguen la setmana anglesa; ells no llegeixen ni el diari per a no haver-se de posar ulleres; vegeten, crien i es fan vells sense un trontoll i sense un sotrac, però d'aquesta vida de no viure s'ha votat, no sabem el per què, de dir-né les «forces vives».

La vida per a aquests homes vius ha sigut pasturar sense viure. Tan sols ha estat representativa. Representen un paper que ni ells saben lo que representen, però pel sol fet d'existir ja en tenen prou, ja omplen el seu lloc, o sia el sitial decoratiu. Són pasta de comissió, de junta, de comitè. Lo mateix que els sants de l'altar, no han de fer res. Només fer presència, dormir, seure, jeure, badallar, restar seriosos, no comprometre's i deixar-se devocionar pels m'lers de xais i moitons que pasturen en tants i tants pobles de que està proveit el planeta. Si portessin un rellotge al ventre, servirien de cronòmetre. Són la Vila, l'Estat, la Província i quasi quasi la Prov dència.

Les «forces mortes» són an els camps, a les hortes, a les fàbriques, a les impremtes i als tallers. Tot home que té el mal gust de tenir de treballar, es pot dir que és de les «forces mortes».

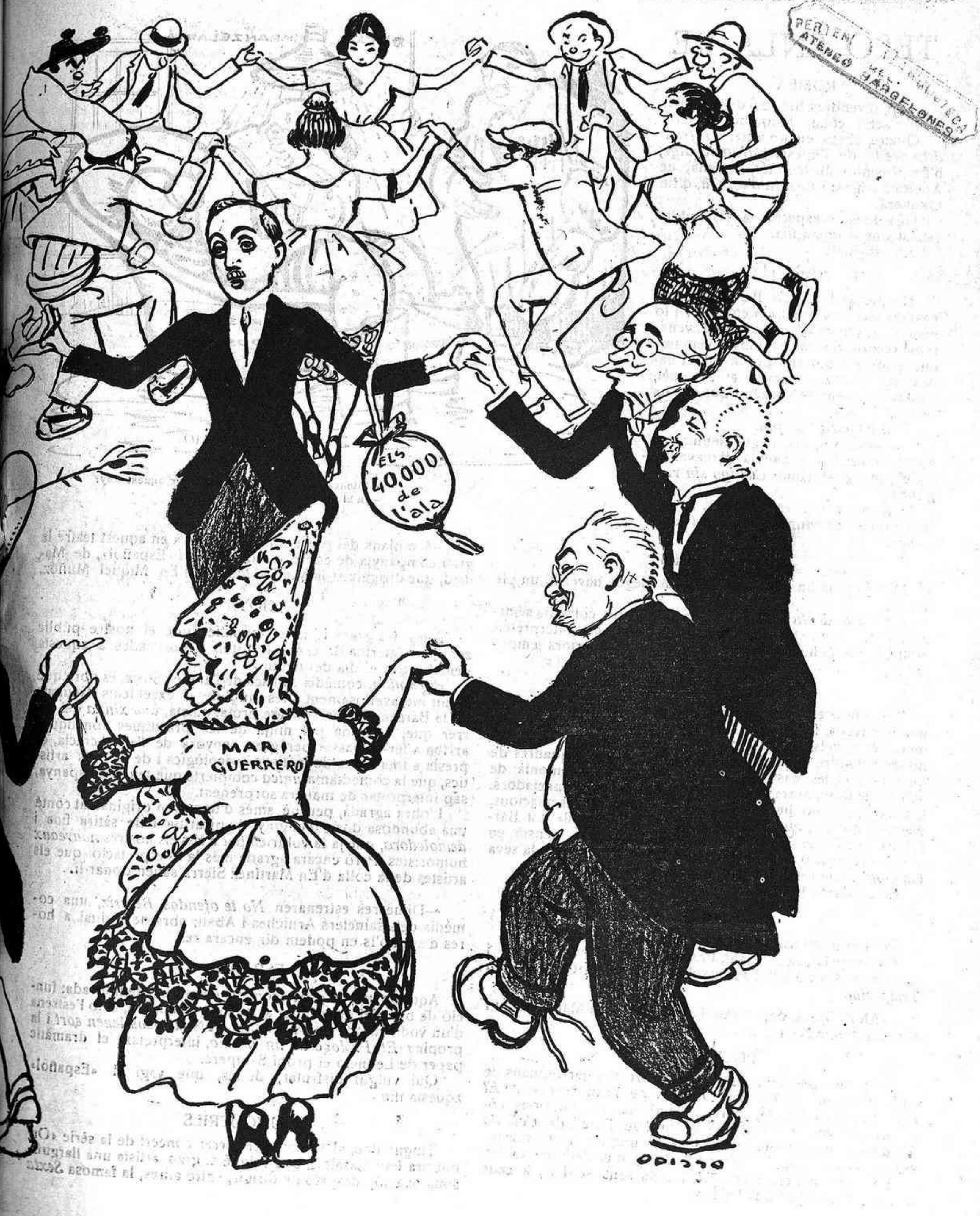
Sembla que hauria d'ésser al revés, però no és així. Com més morts, més «forces vives» són els homes.

XARAU

AL HIPÒDROM

—Ja cal que apretis, que en aquesta carrera correrem tots tres.
—Vostè també correrà?
—Home!... Aposto cent duros i corro... el perill de perdre'ls.

En Cambó.—Ansia, minyons, que nostra dança nacional tothom hi cab!...

TELO ENLAIRE

ROMEA

Avui, divendres, benefici del popular primer actor còmic Joaquim Montero.

Quatre obres en un acte: *La festa dels ocells*, de l'Iglesias; *L'homenatge*, d'En Rusñol; *Mascarada*, (estrena), de Apeles Mestres; i *Lasala d'espera*, d'En Guimerà.

Una fina respectuosa als autors catalans de primera fila.

No està mal.

TÍVOLI

Ha passat la Sarah Bernhardt. Ha passat i tots ens mostrem entesos en lo mateix: Se l'ha ovacionada com a venerable record. Els barcelonins havem tingut serioses gentileses per a ella. I havem fet justícia, ademés, al seu nét, aqueix Monsieur de Verneuil que ens ha resultat «rave»

Non ne parliamo piu.

— Ahir, dijous, degué debutar en aquest teatre la companyia Benavente-Calvo, inaugurant amb *Castigo sin venganza*.

Esperarem una estrena, per a parlar amb més deteniment d'aqueixa companyia.

NOVEDADES

M'hi jugaria un peix que ahir nit degué haver-hi un ple a vessar.

La Casa de la Troya és una admirable comèdia sentimental que els actors de la colla Alba-Bonafé interpreten molt bé; que ja ho poguerem constatar en anteriors temporades.

PRINCIPAL-PALACE

Tal com presumíem, aquell quadre titulat *Hindoustan* fou una meravella. La mimica i els ballables resultaren esplèndits de debò; i dels trajos i presentació, no cal parlar-ne. Al nostre entendre és un dels millors i més artístics quadres de quantes revistes ens han vingut donant. La harmonia de color i de llum, deixa veritablement encantats als espectadors. Llàstima que no hagin pogut fer-ne més representacions, d'aquest quadre, que hauria passat pel «Principal» tot Barcelona. Ja cal que quan preparin una altra revista, pensin en aqueixa reposició, que és de justícia. Ara En Bayés i la seva *Ooooohl!* són cap a Madrid, a debutar al «Rosales».

Es quedaran bocabadats, els madrilenys!...

COMICO

Poques novetats, durant aqueixos darrers vuit dies.

Cal senyalar, no obstant, una victòria: El tenor Santhui i el baríton Carbonell han assolit un gran èxit cantant *La Tempestad*.

—Ahir, dijous, debutaren la triple lleugera Maria Mateu i el tenor còmic Nasi León.

POLIORAMA

No paren pas mai de riure els sortosos parroquians de aquesta afortunada barraca. Després de l'èxit regular de *El doctor Fraile Calzado*, carregat de xistos i de situacions còmiques, ha vingut la comèdia de En Pau Parellada *Colonia Veraniega*, que és una preciositat. Assumpté divertit, gracioses escenes, i un diàleg empedrat de acudits de bona qualitat.

Inútil dir que el general Güell i els seus soldats, a cada obra nova guanyen una batalla.

—I doncs... que no anirà a estiuejar aquest any?

—Ja hi sóc.

—A mitjans del present més, debutarà en aquest teatre la gran companyia de comèdia i drama de l'«Español», de Madrid, que dirigeixen la Matilde Moreno i En Miquel Muñoz.

GOYA

Totes les grans i justes simpaties que el nostre públic sent per Caterina Bàrcena, li foren demostrades a aquesta genial actriu el dia del debut.

Pigmalion, comèdia satírica de l'anglès Shaw, és obra que escau meravellosament a les múltiples i excel·lents facultats de la Bàrcena. El personatge protagonista, una *xinxà* del carrer que, educada pel mitjà de les pràctiques fonèiques arriba a fer-se passar per gran senyora de l'aristocràcia, es presta a tota mena de matisos psicològics i de relleus artístics, que la comedianta, *única* completa que tenim a Espanya, sap interpretar de manera sorprenent.

L'obra agradà, perquè amés d'una gran originalitat conté una abundosa dosis d'enginy, de picardia i de sàtira fina i *demoledora*, que ja la voldrien per a ells els nostres *nouveaux* humoristes. Però encara agradà més la interpretació que els artistes de la colla d'En Martínez Sierra saben donar-li.

—Dimecres estrenaren *No te ofendas, Beatriz*, una comèdia dels sainers Arniches i Abati; obra de la qual a hores d'ara no'ls en podem dir encara res.

ESPAÑOL

Aquesta nit, el gros aconeteixement de la temporada: funció de benefici del primer actor Pepet Santpere, amb l'estrena d'un vodevill que porta per títol *Tots els asos tenen sort* i la propina *El Prólogo de un drama*, interpretant el dramàtic paper de Leonelo el propi Santpere.

Qui vulgui disfrutar, doncs, que vagi al «Español» aquesta nit.

MUSIQUERIES

Tingué lloc, al «Palau», el darrer concert de la sèrie «Orquestra Pau Casals», que valgué al gran artista una llarguíssima ovació, després de dirigir, entre altres, la famosa *Sexta*

Simfonia, de Beethoven, i l'espèrrant composició simfònica *Don Quixot*, de Strauss.

Una coral felicitació al mestre, i fins a una altra sèrie.

— Amb tot lluiment es celebrà l'anyal Festa de la Sardana al «Teatre del Bosc». La gran gentada aplaudí de valent totes les composicions, havent-se de repetir les exquisides sardanes *Les fulles seques*, *La nit*, *Empordà i Rosselló*, *La nit de l'amor* i *La sardana de la Pàtria*, magistralment interpretades pels deixebles d'En Balcells. Les estrenes foren ovacionades.

Després el jovent dançà fins a altra hora.

FOOT-BALL

Hem notat cert malestar entre els aficionats al foot-ball amb motiu de la campanya que, contra els Clubs catalans, porta a cap la Federació Nacional, que està composta per una «trinitat» que no perdona medi per a fer mal al prestigi conquerit pels nostres jugadors.

Lluiten els equips de casa contra castellans, bascs, anglesos, francesos, etc... i els nostres guanyen, en bona brega, sens auxili de les victòries «regaladas»

El nostre caràcter serà rude, però és sincer. Nostres clubs no tenen que acudir a ningú per a assolir una victòria; es basten ells solets, amb un camp, una pilota i un fort contrari.

L'altre diumenge jogaren en el camp del C. D. Europa els primers equips del F. C. Barcelona i el C. D. Europa, i com que aquest era l'últim partit que jogava el primer, abans de marxar cap a Amèrica, fou molta la gent que acudí a aplaudir a tots dos bàndols.

—No hi havia hagut la Pajarera, aquí?
—Sí; però ara, no essent cosa dels regidors, no hi haurà ni pajarera ni pájaros.

* *

I ja que parlem del C. D. Europa, hem de dir que té totes les nostres simpaties; puix essent un club sense cap mena de importància, s'ha enlairat d'un modo meravel·lós, i tot mercès a les seves acertades mides i al seu ferm anhel de millorar-se, i de tenir una excel·lent Junta que solament treballa per al bé del seu «niu», on sols s'hi veu molt companyerisme i gran entusiasme en pro del foot-ball i del atletisme.

Per a aquest mes ens té preparats sis colossals partits. Dos amb el famós Middlesex Wanderers, equip anglès de gran joc i d'excel·lent història. Dos més amb el fort club norteny Real Unión, de Irún, que és força conegut pels nostres públics.

I per fi, dos partits amb l'Atlético, de Madrid, club finalista del campionat d'Espanya d'enguany.

Si amb aquesta *tour de force* l'Europa no's mereix un fort aplaudiment, no sabem que més se pot demanar.

Després marxaran cap a Lisboa i Oporto a jugar uns quants partits amb equips d'aquelles terres i disputar-se l'esplèndida Copa que regala la colònia catalana.

* *

La representació genuïna del foot-ball català va convocar als periodistes deportius per a fer-los sabedors de l'actual moment que estem travessant, i veritablement és enutjós que uns quants senyors puguin portar a cap unes bogeries i un odi de terres en un lloc tan elevat com és el deportiu, que no admet fronteres.

I lo que'ns estranya més és que uns catalans vulguin ésser comparses i serveixin de propagadors d'una antipatia com la que'n tenen certs *señorones* que no'ns poden veure ni en «fotografia».

Però ho comprenem: valem massa deportivament, i d'aquí parteixen totes aquestes disbauxes amb que'ns obsequien, i els quals es donen una representació que no tenen i que estan molt lluny de posseir.

Mes nosaltres, els deportistes catalans, seguirem fermes amb els nostres ideals; qui vingui darrera que apreti, i pobre del que's posi enfront nostre, que aquest rebrà del carpó.

Nosaltres fins ara havem callat, però la paciència també arriba a mancar, i quan aqueixa falta...

Els són «melindros» i «churros» i nosaltres som fermes i durs, i davant d'un *pastel* els hi contestarem amb un *látigo*. Els amics Soler i Germà són uns trumfos. Ells tenen la paraula.

CURSA A PEU

La popular revista *El Sport* organitza una cursa per a «nanos» que s'espera serà un èxit, puix les inscripcions són nombroses i s'espera que passaran de cinc cents els «menuts» que correran per a conquerir nombrosos premis que han sigut donats per a aquesta cursa.

NOLUS

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

UN PINTOR DE CAP D'ALA—COFIS I MOFIS INVENTARI

Ara sí que val la pena de pagar l'entrada per a veure l'Exposició del Palau de Belles Arts. Les sales dedicades an En Benet Mercader han sigut obertes al públic i en elles pot admirar-se quasi tota l'obra d'aquell mestre que podia alternar, dignament amb En Fortuny, En Casanovas i En Martí i Alsina.

Els coloristes del segle passat li deien an En Mercader que pintava amb *cafè i llet*; per a burlar-se de la sobrietat del seu colorit, però ell, amb *cafè i llet* només, lograva produir teles bellíssimes d'una gran austeritat artística, que avui ens deixen amb un pam de boca oberta.

En Mercader tenia mal genit, i de tant en tant, per a tornar la pilota als burletes que el veien covard amb els colors, agafava el vermell més llampant que trobava a la paleta i en feia un vestit per a la seva nevoda o per a la senyora Anita, que donava goig de veure.

Amic llegidor: Ves a retre homenatge an En Mercader, i apunta'l a la llista dels nostres pintors de cap d'ala.

S'han acabat ja els *cofis i mofis* que venien fent certs expositors per a caure en gràcia de la Junta Municipal

d'Exposicions, a l'hora d'afluixar la mosca. La Junta ha fet ja les adquisicions, a gust dels *modernistes*, que era precisament el que es tractava de demostrar.

En Benet cobrarà ctnic mil pessetes per un paisatge que és de lo pitjoret que hi ha a l'Exposició i En Gargallo altres tantes per un parell de bunyols escultòrics, i En Nogués no sé quantes a canvi d'un grapat d'aigua-forts, d'aquells que amb un parell per mostra n'hi ha ben bé prou.

Oh, i encara criden els *modernistes* perquè En Llimona, En Mir i En Meifrén també han llepat quelcom. Golafres! Aquest Benet és un xicot que va nàixer amb la flor al *dallonses*. Li varen regalar una *càtedra* fa poc temps; l'any passat li compraren una obra exposada a Belles Arts, i aquest any, una altra...

Ell sí que si fos castellà, podria dir amb raó:

Dios te dé fortuna, hijo, que el saber poco te vale.

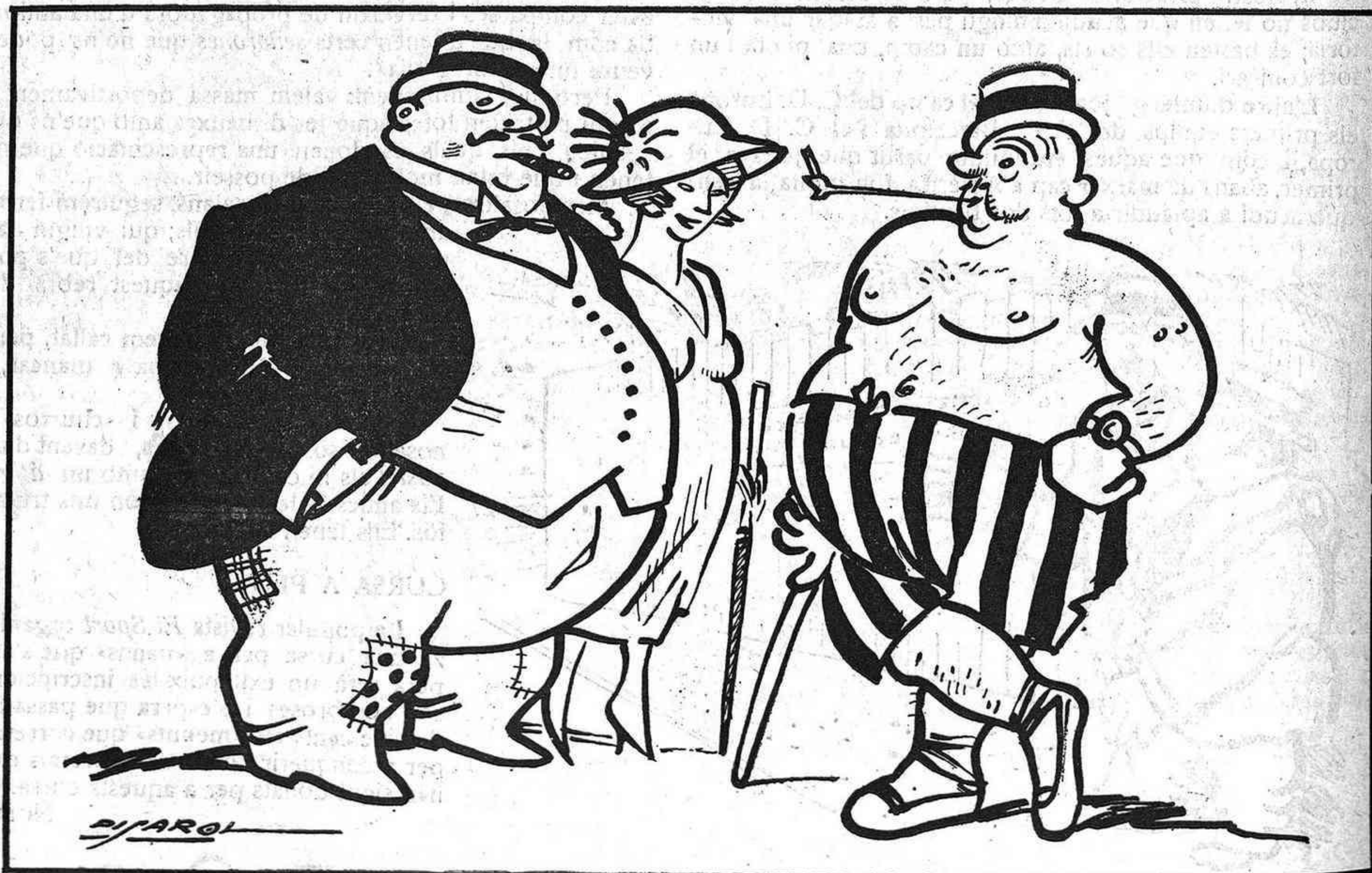
Perquè com a pintor val ben poqueta cosa.

Del que sap, segons es veu, és d'anar *Vallès amunt, Vallès avall*, fins a sortir-se amb la seva.

Aquest any, com l'any passat, l'escultura ha fet un paper magret a Belles Arts i a la sala especial d'En Gargallo, fins ridícol i tot: perquè l'especialitat d'aquest artista és la extravagància i la broma pesada com el *plom*, que usa tan sovint per a donar forma a les seves pensades grotesques exemptes d'idealitat.

¿Quin idealisme hi volen trobar en un artista que té un cognom tan antipàtic?

Al «Saló Parés», En Montserrat hi té uns retrats molt bonics, molt senyors, molt llepadets, però que, pels ma-

—Ja ho saps que els sastres no volen abaixar la roba?
—Me'n fum.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola-Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

La tristesa que passa

ra que ja és retornada a la seva llar, que és Paris, planyem-nos de l'exhibició mercantil i lamentable de Sarah Bernhardt, amb un plany que agafi a tots els pobres vells que van pel món portant la tristesa dels seus anys, i deixant caure les fulles dels seus llorers esmortuïts.

Cada terra té el seu vell gloriós que se'l fa caminar com un fantasma per a que segueixi rajant diners i fama, i la França té a la Sarah Bernhardt. La té i no la plany, com ningú se planyà d'aquell pobre Perez Galdós, decrepit, conduit pels escenaris per a que la comptaduria s'afermés i la gent li enviés uns aplaudiments que ell escoltava amb el cap acotat, com una remor que agités la seva nit. Ningú ha pensat en la creació d'una Quinta de Protecció a la vellesa, una Junta que com la de la protecció a l'infància, vetllés per a que els vells amb glòria no treballassin més que fins a la edat en que comencessin a decaure. I com més gloriosos menys anys de treball; com més immortalitat haguessin recollit, se retiressin més joves.

Tothom te dret a la jubilació, menys els artistes. Ho tenen els obrers, per tot el món, menys a Espanya, però el respecte legal a la vellesa no hi arriba fins a la Sarah Bernhardt. La jubilació que an aquí se dona an els empleats, no's concedeix a En Galdós o a En Guimerà. I com que's pressenteix l'acabament dels guanys i dels llorers, se desitja més l'arrodoniment d'una vida profitosa i triomfal. Aleshores és quan els septagenaris comencen a recórrer tots els teatres i apareix la Sarah Bernhardt fent paròdies melancòliques de joventut, paràsita de sí mateixa, ombra de la seva ombra.

Abans, entorn dels vells treballadors se produïa un sentimentalisme misericordiós. Els vells eren les desferres que's llensaven quan ja no's podien aprofitar, eren les vides expremudes que el vent del profit arrossegava, i els poetes, els dramaturgs, els filàntrops demanaven que's

tingués per a aquella humanitat aixuta una mica de pietat. En el teatre se procedeix a l'inversa. Com més velles són les glòries, més són aprofitades, igual que si se tractés de llibres, de jòies o de ferros arqueològics que creixen de valer amb els segles. Les famílies o els empresaris se converteixen en arqueòlegs d'actrius, en anticuaris de dramaturgs, i els ensenyen pel món com exemplar de una antigor valiosa.

Els toreros ens donen la lliçó de la glòria que vol ésser-ho sempre sense haver mostrat a les multituds els crepuscles de les decadències. Quan un torero comença a perdre facultats i escoltar els crits hostils de la gentada, se retira. Devegades ho fa, conservant tot el vigor i tota la fama, i continua essent califa, o rei, o príncep, perdurant en la multitud el seu record rutilàcit. El «Guerra», tindrà vuitanta anys i serà el «Guerra, sense produir cap sentiment de pietat. Doble lliçó aquesta, dels toreros perquè conserven el decor del seu ofici i de la gent perquè s'estima l'art taurí, per damunt de les veracitats personals. Un Galdós, torero, no hauria estat tolerat.

Però en fi, ja ha passat Sarah Bernhardt, ja és lluny el seguici d'aqueixa *Alegria que passa* a l'inrevés, perquè també podien cantar la cançó de Zaira: «Del arbre del món—som les *fulles seques...*». Que ens serveixi al menys d'exemplaritat la visió dolorosa d'aqueixa velleta, per a començar a tenir respecte als vells, creant una societat benefactora de vells i velles il·lustres, que els rellogui per a que en lloc de glòria no trobin la commiseració.

PARADOX

Content l'amo...

La persistència, tant com la magnitud, de les censures endreçades a la majoria regionalista que fa mans i mànegues a l'Ajuntament, ha fet que el senyor Maynés, que encarna al Consistori la representació de la «Lliga», es decidís a parlar en públic.

Segons hem pogut veure, abans que per a defensar la gestió seva i dels seus amics, per a sincerar-se dels atacs que unànimement se'ls estan dirigint.

Pel fet—potser—de defensar una mala causa, no ha estat la peroració del senyor Maynés a l'alçària que calia esperar-se de qui ajunta a la condició d'advocat, la qualitat de exercir un càrrec de la responsabilitat i el compromís que és el lloc d'honor de la majoria consistorial. Més aviat que com a primer tinent d'alcalde de Barce-

lona, es comportà el senyor Maynés en la seva conferència, com podia fer-ho un vulgar alcalde de barri del districte segon. En comptes de parlar al auditori de la soca de l'arbre municipal, se'n anà per a les branques. El lloc que en la conferència podien haver ocupat els grans projectes administratius—font de totes les suspicàcies i de totes les mormuracions—l'esmerçà l'orador en enumerar una sèrie de minúcies, bones en tractar-se de política de llogaret; insuficients per a convèncer als qui al jutjar la etapa lliguera al Municipi, fiten més enllà d'on abasta el nas.

Candidesa es necessita per a sortir amb la cançó de que són els radicals, els culpables de que les coses no marxïn a la Casa Gran tot lo llatines que la opinió desitja, sabent-se, com se sap, la conexió íntima que entre radicals i regionalistes existeix; per a bescantar al personal, essent públic que els llocs capdals de la nòmina—la direcció, per tant, de la carcassa burocràtica—romanen en poder dels amics i correligionaris.

No hi ha raó que aboni el fet d'obligar als parcials a perdre la vetlla, per a entretenir-los amb xafarderies i converses de veïnat, existint temes de la transcendència que són els contractes amb els banquers, el problema de les aigües i el de les Subsistències, l'Adquisició de terrenys per a parcs, el negoci dels enterraments, la llimpiesa pública, que és una desgràcia, i tants i tants altres afers que diuen com és la majoria regionalista *una olla*, pesi a lo que en contra de l'afirmació pugui dir-se en solts i en articles de caràcter oficiós.

En escriure aquesta nota, es parla d'una nova conferència, és de suposar que endreçada a dissipar el mal sabor de boca experimentat l'altre dia pels oients.

Deixi's el senyor Maynés d'orgues i de conferències i de fer el *caca* intel·lectual. Limiti's a assistir a les processons.

Al cap i a la fi, és per això principalment, per a lo que els electors van votar-lo.

I mostrant-se satisfet el *senyor Esteve*...

JUST

LA DARRERA EXCENTRICITAT

Totes aquelles rareses atribuïdes a la Sarah Bernhardt ja són passades. Ja ni lleons, ni lleopards, ni taüts, ni desafios, ni amors estranys. Res. Una cadira portàtil i un metge al costat.

Però alguna cosa havia de fer Sarah Bernhardt a Barcelona, ciutat de singularitats, i encara que durant els tres o quatre que hi va permanèixer, res feu d'anormal, finalment, al marxar, tornà a les seves llegendàries excentricitats.

El Liberal ens la feu saber. *El Liberal* ens comunicà que marxà a França, no pas per l'estació de França, lloc únic i lloc de tothom per a marxar a París, sinó pel Baixador del Passeig de Gràcia. I pera que no ho dubtessim *El Liberal* ens descrivia com la baixaren escales avall, en la seva cadira portàtil...

El senyor Josep Joan Cadenas ha trobat una enginyosa manera de muntar les seves obres sense mals de cap. Que s'estrenà *Chòter, al Palacel...?* Doncs copià els quadres «Opi» i «Venecia». Que's veu precisat a renovar les escenes d'*El Príncipe Carnava?* Doncs com que s'ha estrenat *Oooh... la Revuel!*, extreu d'eilla lo que li sembla.

En Fernando Bayés se prepara per a estrenar la seva revista a Madrid, i té por de que En Cadenas li hagi plagiat més quadres.

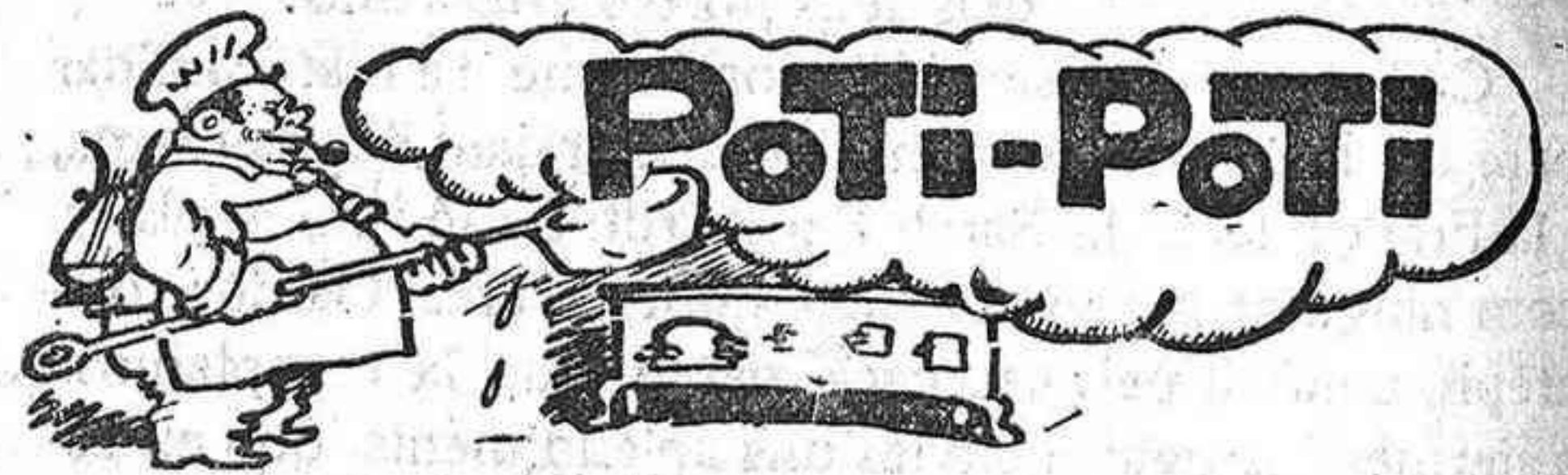
—Mireu—ens diu—sé que m'ha copiat a València el quadre de les espatiles nues. Tinc por de que m'hagi agafat tambe «Humos», però si em trobo que té els mateixos *Fums* que jo, li trencaré el cap.

EL REI ETERN

Se fa el sorteig dels vocals associats. Van apareixent els noms grisos, els noms de tothom, els noms que'n podríem dir anònims. Per últim n'apareix un que és i serà a Barcelona tot un nom:

Santiago Estebanell i Suriñach

Mossèn Estebanell! Es mossèn Estebanell encara rei de Barcelona. I hem pensat que o la tria de vocals associats se fa d'una imperfecta manera o que Mossèn Estebanell, continua formant part de Barcelona, com el Tenori, encara que fos a Nàpols o a Gante, era a Sevilla.

S'ha despedit l'actriu Sarah Bernhardt, que de perllongar dos dies més la seva estada a Barcelona, hauria acabat actuant pels acomodadors. Es la planeta de totes les eminències forasteres.

Sarah Bernhardt, ha obtingut en aquesta nova visita a Barcelona, un succés de curiositat. Amb els vint i tants anys passats des de la seva darrera *tournee*, s'ha format una generació.

Sense comptar els aficionats al teatre que en l'interregne de que he fet esment han assolit la majoria d'edat, han volgut veure a la gloriosa comedianta, tots els arri-vistes, totes les persones acomodades a l'ombra del trasbals que durant els darrers anys ha assolat els camps de Europa.

El dia del Corpus, feren cap al «Tívoli», la senyora Mercè, la senyora Tresona, i la senyora Pepeta, pentinades segons el model imperant entre la bona societat dels carrers de Ponent, Manso, Salvà, etc. En possessió, totes, d'un bé de Déu de pedreria, que dóna goig de veure; amb més cadenes, que no té un trasatlàntic. Al costat de la senyora Mercè, de la senyora Tresona, de la senyora Pepeta, els senyors Llorenç, Antonet i Batista, rosats i botaruts; afeitats de fresc, amb l'imprescindible *puro* enfaixat i habillats cridanerament amb la roba de les festes.

Les tres parelles, que pel cas en representen ben bé tres mil, van convenir en que no respòn l'actriu a la nomenada que l'acompanya. Menys encara, al preu fixat a les butaques. I això, que segons deien la senyora Mercè,

Antoni López, llibreter, Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20, Barcelona. Correu: apar. n. 2

TELEFONO 1415

Obra nova d'EN PERE COROMINAS

Cartes d'un Visionari

SORTIRÀ LA SETMANA QUE VÉ

PREU: 4 PESSETES

Pequeño LAROUSSE ilustrado

NUEVO DICCIONARIO ENCICLOPÉDICO

5900 GRABADOS ... 200 CUADROS ... 108 MAPAS

Un tomo de 1528 páginas encuadernado en tela:

PESETAS, 18

CATALANS IL·LUSTRES

RETRATS I BIOGRAFIES

Un tomo luxosament imprés:

Pesetes, 5

EL CONSEJERO de los ENAMORADOS

Libro indispensable para todos los
que tengan o deseen tener relaciones
amorosas

Precio:

Pesetas, 1

PRONTO

aparecerá la
Segunda edición
del libro

VICIO, NO: AMOR!!...

del notable escritor

JOSE OLIVER BAUZÁ

FRANCESC PUIG I ALFONSO

CURIOSITATS BARCELONINES

PROLEG DE
LLUIS DURAN I VENTOSA

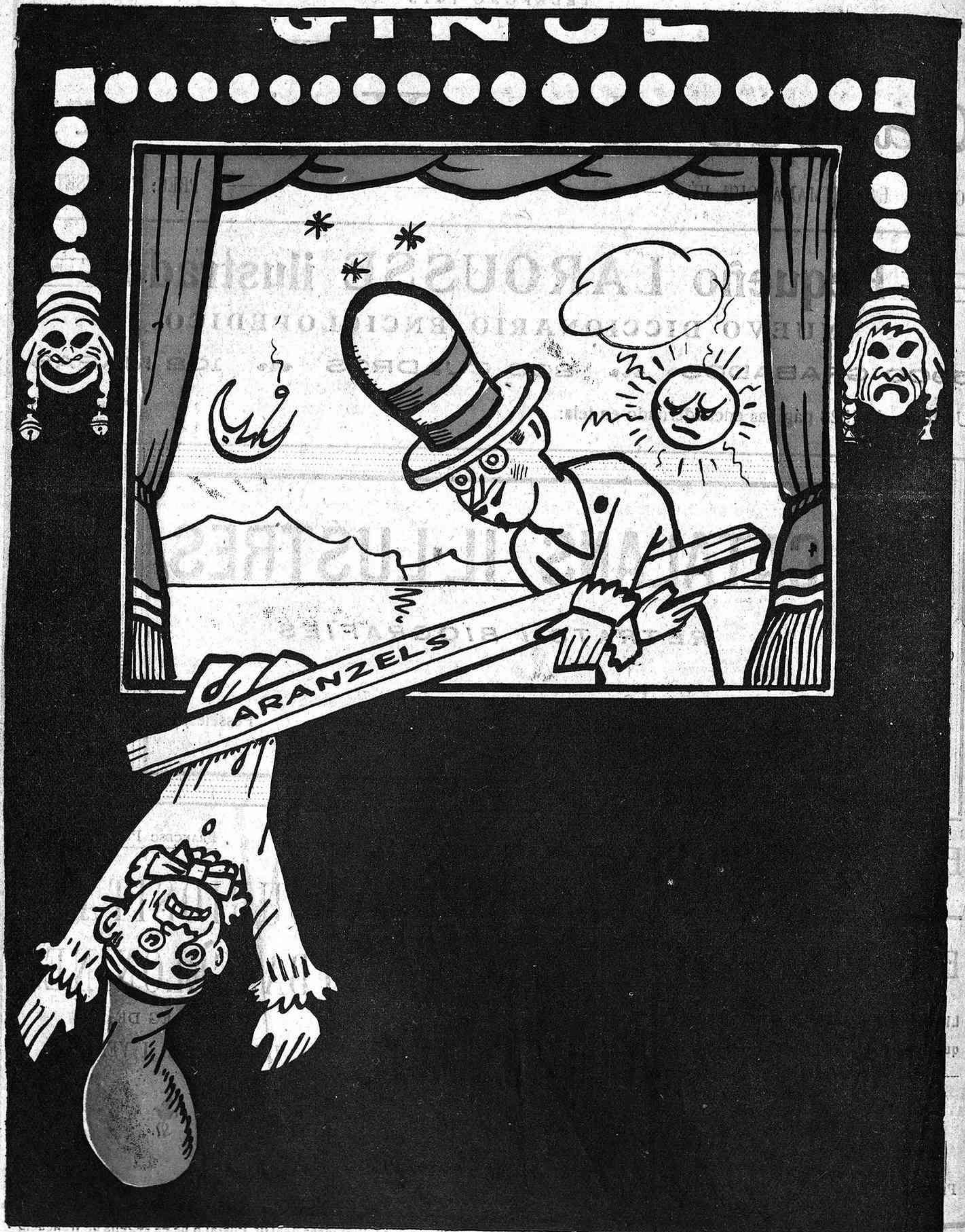

Un volum 3.º

Pesetes, 4

NOTA.— Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebuixes.

lafora, ann 25 oia,

Titella.—Ai, carau de recaraul... Una altra garrotada, encara?...

Tòfol.—Oh, espera'l... Això és una carícia!